

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 20. grudna 1848.

List 51.

SLAVLJANI

svomu Kralju ¹⁾

FRANJU JOZIPU I.

Bože ²⁾ živi našeg ³⁾ Kralja,
 Franja Joza ⁴⁾ dobroga!
 Da nas vodi, kako valja ⁵⁾
 K slavi roda našega.
 Ravnaj misli za nas blage
 Večnom tvojom upravom, ⁶⁾
 I preslavne piši trage ⁷⁾
 Za njegovom zastavom. ⁸⁾

Daj, da, kakgod ⁹⁾ vernost puka ¹⁰⁾
 Njega brani svaki čas,
 Njegva silna ¹¹⁾ carska roka
 K željnem cilju vodi nas;
 Da nas čela venčanoga
 Mila jasnost zanima, ¹²⁾
 Ljubav ¹³⁾ ota ¹⁴⁾ kraljevskoga
 Slastju persa objima. ¹⁵⁾

Kaži, da, kud premoğuče
 Zezlo njegvo dopira, ¹⁶⁾
 Narodah svih serce vruče
 Za svog ota udira; ¹⁷⁾
 Da kud orao njegov leti ¹⁸⁾
 I rog vojne prozove, ¹⁹⁾
 Slavljan gotov ²⁰⁾ jest umreti,
 A ne nosit okove. ²¹⁾

Bože! živi našeg kralja,
 Franja Joza dobroga!
 Da nas vodi, kako valja,
 K slavi roda našega:
 Zato krepost ¹⁾ njevoj ruci ²⁾
 Mudrost daj u savetu, ³⁾
 To Slavjanski prose puci ⁴⁾
 V tom svetom zavetu. ⁵⁾

Oglje pomoček zoper nevarnost ogljeniga sopuha.

Znano je, de štupa lésniga oglja (oglja iz navadniga lésa) smrad gnjilečim rečem odvzame, in de se da clo smerdjliva voda z ogljeno štupo zboljšati. To pa je menj znano, de v štupo stolčeno oglje tudi škodljive sape in sopuhe iz zraka (lufta) na-se vleče in tako zrak čisti.

Tedej je práv pametno, ako ljudje pozimi, posebno v nizkih in tesnih stanicah peharček ogljene štupe zraven peči ali kam drugam obesijo, kjer jim ni na poti, tode ne previsoko pod stróp, ampak tako, de peharček visi na sredi stanične visočine. Takó bo oglje iz peči puhteči ogljeni sopuh (gaz) na-se potegovalo, in zraven tudi drugo škodljivo sapo na-se vlečko in stanični zrak čistilo, kar je zdravju silno koristno. — Vsake 14 dni se déne novo oglje v péhar.

Pri ti prilóznosti pa spet živo opomnimo: de nikar žerjavce v merzle stanice nositi in se pri nji gréti. Ogeljni sopuh človeka zaduší. Vsako léto nas žalostne prigodbe učé, de so ljudje zvečer v svojo stanico živiga oglja ali žerjavce nesli, se gréti in zaspali — drugo jutro so jih mertve našli! Ogljeni sopuh, čeravno se dim ne vidi, je pljučem takó škodljiv, de človeka gotovo umori. Hišni gospodarji in gospodinje! za Božjo voljo bodite pazljivi.

Juri Pajk.

Serčni opomin našim kmetam.

Ljubi prijatli! v 44. in 45. listu Novic sim si prizadeval Vam cesarski patent od 7. kimovca zastran lovskih in ribških pravic tako razložiti, kakor ga nam resnica ukaže, de se nobenimu krivica ne godi, mir ohrani, in vsi huđi nasledki iz nepostavniga obnašanja odvernejo.

Žal mi je, de moram reči, de moje besede — besede Vašiga resničniga prijatla — niso bile povsod tako

¹⁾ Moč. ²⁾ róki. ³⁾ Svétu. ⁴⁾ Polki ali ljudstva. ⁵⁾ Zavézi.

Opomba. Ta pesem je bila v prvem občinskem zboru Teržaškiga slovenskiga društva peta in v mnogih iztisih razdeljena. Zložena je v hrovaškim (ilirskim) narečji in je mende nar perva izmed vsih pesem, ki jih novimu Cesarju posvečujejo. ¹⁾ Vsih avstrijskih dežela cesar so posebej v nekterih deželah kralj, v družih véliki vojvoda, vojvoda, knez i. t. d., kakoršne postave dežele imajo. ²⁾ Bože je 5. sklon namesto: »o Bog!« ³⁾ našeg t. j. našiga; ⁴⁾ Franja Jozip, to je, Franc Jozef. — ⁵⁾ Kakor je práv. ⁶⁾ S svojo večno vlado; ⁷⁾ Trag, to je, znamenja ali spominiki. ⁸⁾ Zastava je bandero. ⁹⁾ Ravno kakor. ¹⁰⁾ Polka ali ljudstva. ¹¹⁾ Močna. ¹²⁾ Veseli, nam je ljuba in draga. ¹³⁾ Ljubezin. ¹⁴⁾ Očeta. ¹⁵⁾ S sladkostjo persi objéma. ¹⁶⁾ Povej, de kamur premoğučna njegova cesarska palica doséga. ¹⁷⁾ Vsih narodov vroe serce za njega bije. ¹⁸⁾ Kodar njegov orek leti. ¹⁹⁾ In se rog vojske oglasi. ²⁰⁾ Pripravljen. ²¹⁾ Ne pa okovov nositi.